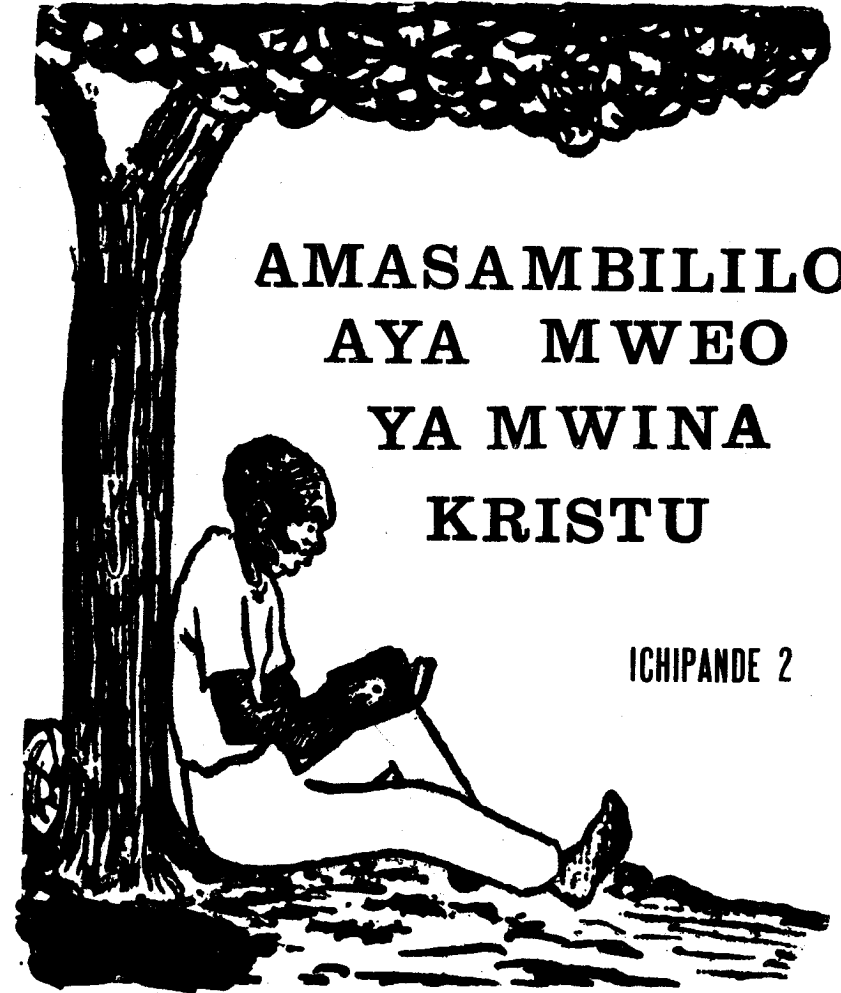

**AMASAMBILILO
AYA MWEEO
YA MWINA
KRISTU**

ICHIPANDE 2

LESSON FOR THE LIFE OF A CHRISTIAN PART II
(BEMBA)
PUBLISHED BY THE BAPTIST PUBLISHING HOUSE
PRINTED BY THE BAPTIST PRINTING MINISTRY
BOX 1995, LUSAKA, ZAMBIA

ATn5
Bemba

LESSONS FOR THE LIFE OF A CHRISTIAN PART II
(BEMBA)

FIRST PUBLISHED
1 OCTOBER, 1978
BY THE
BAPTIST PUBLISHING HOUSE
P. O. BOX 1995
LUSAKA, ZAMBIA

PRINTED BY
THE BAPTIST PRINTING MINISTRY
P. O. BOX 1995
LUSAKA, ZAMBIA

AMASAMBILILO AYA MWEO WA MWINA KRISTU
Lya Lembwa Na:

Rev. Waddy Shibemba	Rev. & Mrs. Sam Sakala
Rev. Ackim Chali	Rev. & Mrs. Moses Chimfumpa
Rev. & Mrs Leroy Albright	(Chairman & Advisor)

AMASAMBILILO AYA PA MULUNGU

ISAMBILILO

IBULA

1.	UBULALELALE.....	1
2.	UKWIBA.....	5
3.	UKUBEPO UBUFI.....	9
4.	ULUNKUMBWA.....	12
5.	IFUNDE NO KUSENAMINA.....	16
6.	UBWELELO.....	19
7.	UMUBOMFI.....	23
8.	UKUUPA IMPALI.....	26
9.	UMUBOMFI.....	28
10.	UBWALWA.....	33
11.	IFYO BAIBELE YATENDEKE.....	36
12.	UKUFYALWA KWA KWA YESU MU CIPINGO CA KALE.....	41
13.	UKUFYALWA KWA KWA YESU.....	44
14.	UKUBWELA KWA KWA KRISTU.....	48

Balapime inshita nangu imyaka lelo, tafiba fya cine iyoo. Inga Yesu leti nshani pa mulandu wa nshita iya kubwela kwakwe?

1. Tapali uwaishiba inshita (Mateo 24:36) kano fye Lesa.
2. Ukwisa kwa kwa Yesu kukaba kwa kupumikisha Mateo 24:37.
3. Ukwisa kwa kwa Yesu kukaba ngo mupupu esa pa ng'anda. 1 Tesalonika 5:2. Landenipo ifyo umupupu esa pa ng'anda.

UMUSANGO UNTU AKESHILAMO

1. Alino kumoneka kuli bonse. Mateo 24:27.
2. Akamoneka nge fintu aile. Imilimo ya batumwa 1:11.
3. Akesa na makumbi. 1 Tesalonika 4:13-16; Busokololo 1:7.

KAFUNDISHA: Epushe abasambi bakwe nga nabakwata amepusho pa mulandu wakubwela kwa kwa Yesu nangula ifya kulandapo.

Wishi kabili alaile akabwela. Belengeni
Mateo 26:64. Yohane 14:1-3.

Ilyo Yesu aleya ku mulu, malaika wakwa
Shikulu alandile pa mulandu wakubwela kwakwe.
Belengeni Imilimo 1:11.

IFISHIBILO FYA KUBWELA KWAKWE

1. Ubulwi ne mpupilisho sha bulwi
2. Uluko lukemino luko
3. Ubufumu bukemino bufumu
4. Ifipowe ne finkukuma
5. Abena Kristu ukupelwa ku bucushi
nokwipaiwa.
6. Ukupatwa pa mulandu weshina lyandi
7. Ukwipununa nokufutukana nokupatana
8. Bakasesema wabufi bakema
9. Ukutemwa kwa bengi ku kashibantucila
10. Imbila nsuma ikabilwa kunko shonse.

Belengeni: Mateo 24:3-14. Landenipo, bushe
pali ifi fishibilo epo fili ifi fikilishiwe?

INSHITA YAKWISA KWAKWE

Ukulingana ne filonganino fimo filesha
ukusambilisha pa mulandu wa kubwela kwa Yesu,

ISAMBILILO 1

UBULALELALALE

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Ukufuma 20:14;
Mateo 5:27-32
Amalumbo 119:11

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: *"Lelo ine ndemweba nati,
onse uulolesho mwanakashi
no kumufwaya nacita nankwe
ubucende mu mutima wakwe."
(Mateo 5:28)*

INTENDEKELO:

Isambililo lyesu ilelo lileti; mwilaci-
ta ubucende. Kabili icebo ca kwa Lesa cileti
tamufwile kulolekesha kumwanakashi nangu
umwaume no lunkumbwa mu mutima. Ilelo twala-
sambilila pa fintu Lesa asosele ku bena
Israele pa mulandu wa kucito ubucende.
Kabili twalasambilila pakufunda kwa kwa
Kristu ku bena Kristu. Belengeni 1 Korinti
6:12-19.

Natukutikishe bwino bwino. Aya ma beshi
ya letufunda ukuti tufwile ukutaluka kulube-
mbu, tulasambililo kutila umwanakashi nangu
umwina mobe nga acito ubucende ninshi
abembusha umubili wakwe. Umubili wesu lite-
mpuli lya mupashi wa mushilo wa kwa Lesa.
Cine cine ii mibili teyesu lelo yakwa Lesa.
Uku kufunda kuli pali ifwe ngefyo kwali pa
bena Israele.

Apo tuli abafyashi twalitemwa abana
besu. E cilango kuti tufwile ilyo abana

besu bacita imilimo iibi. Tulasambilila ukuti tuleenda mu mibele iyao loloka.

Les a atemenwe abana ba Israele e calenge-lo kuti abapele na mafunde ikumi ukuti bale-yakonka nokulaba abomi. Alefwayo kuti abalange inshila ya bulungami. Ukucito bucende lubembu kuli Les a. E ico Les a ali baleseshe. Abena Israele baletontonkanyo kuti Yesu aishile mukonaula amafunde ikumi, lelo Kristu aishile ca kale. Belengeni Mateo 5:7. Twalilileni ukubelenga Mateo 5:18-19. Muli aya ma beshi twaumfwō kuti uyo onse uukatobapo fye ifunde limo nangu aengi akaku-twa ubunono mu bufumu bwa kwa Les a, lelo uukayasunga eo bakakuta ukuti mukankala mu bufumu bwa ku mulu.

Muli Mateo 5:27-28 Yesu atile, "Mwalyu-mfwa ukuti casoselwe aciti, wilacita ubucende. Lelo inde ndemweba, nati, onse uulelolesha mwanakashu no kumufwaya, nacita nankwe ubucende mu mutima wakwe."

Ukucita ubucende e sambililo lintu tuli-po ilelo kabili napa mafunde ikumi epo lili. Abena Israele balipelwe amafunde lelo balifililwe ukuyasunga. Nefwe bene tuli nokufilwa nga tuletontonkanyo kuti tukayasunga ku maka yesu. Lelo kuti twayasunga ku maka ya kwa Yesu Kristu. Na lelo line eko bali abantu abengi abasoso kuti bena Kristu, lelo imisango yabo yabafye fimbi fimbi. Tabakulilako mu kati ka mitima yabo mu mupashi.

Tufwile ukwibukisho kuti tuli bakamboni wa kwa Kristu muli cino calo. Bamo nabo ni

ISAMBILILO 14

UKUBWELA KWA KWA KRISTU

AMALEMBO YAKUBELENGA: Mateo 26:64; Luka 21:27
Imilimo 1:11; Mateo 24:5-14; 36-39
Marko 13:32; 1 Tesalonika 4:13-16

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "Mwe bena Galili, cinshi mwiminine muleloleseshe mu mulu? Uyu Yesu uwasendwa pali imwe no kutwalwa mu mulu akesa ifi fine umusango uyu wine mwamumwenemo aleya mu mulu."
Imilimo 1:11

INTENDEKELO:

Kuti twakwata isambililo ku fintu fimo ifyo twaishiba kabili tulafimona. Tutile umwenshi. Ilyo umwenshi wabala abantu balakwata ukusansamuka pantu balatemwa ukwenda mulubuto. Elyo ngawaya tabasansamuka pantu kulafita sana. Umwenshi nga waya tacipilibula ukuti tawakabwele nakabili iyoo. Abantu balakwata ubucetekelo ukuti umwenshi nangu waya, ukabwela nokuleta ulubuto na kabili. Ici icakupalanya kuti catwafwilisha mwisambililo lyesu pa mulandu wa kubwela kwa kwa Kristu.

UKULAYA KWA KWISA KWAKWE

Ilyo Yesu ali panwe sonde aebele abasambi bakwe ukuti bushiku bumo ali nokwipaiwa, nokushikwa, nokubukishiwa pa bushiku ubwale-nga shitatu. Kabili alinokwisa ukuya kuli

4. Cinshinka nshi cimo icisangwa mu bulayo buntu Lesa apangile, pa kufyalwa kwakwa Yesu icacila pali fyonse kubukankala?

mboni shakwa Satana. Nga cakuti twalipokelela Kristu mu mitima yesu ninshi ali nokutupela amaka yakusunga amafunde yakwe. Ngefyo fine Yesu asosele muli Yohane 14:15 ukuti "Nga mwantemwa kuti mwabaka amafunde yandi." Mu nshila twikalilamo pano calo, ilyo twalanga ukutemwa ku banensu ninshi tuli nokubalanga ukutemwa ukupitila mu milimo, lelo nga cakuti tulanda fye pakanwa, tabakatusumine ukuti tulelanda ifinshinka.

Na kuli Kristu nifyo fine. Pantu ngatutula twalimutemwa ukwabula ukuti tukonke kabili tusunge amafunde yakwe ayo twasambilila ilelo, nokulanga fintu twamutemwa mu milimo, ninshi tuibepa fye ubufi ukuti tuli bena Kristu. Na nomba line abashasumina fintu Kristu aba.

Kuli abo abashaupa, kabili abashingasunga bwino mu bushimbe, bafwile baupa. Pamo nga bena Kristu tufwile ukulomba ukuti Lesa akatulange abo tuli no kuupa. Tufwile twacita fintu Paulo asosele muli 1 Korinti 7:1-5 na 8:10.

Aya ma beshi yalelanda kuli ifwe fwe bena Kristu abaupa nangu abashimbe. Bamo batila nga cakuti wa lyupa kuti waba pamo no mwanakashi untu bakobekela ukuti bakope, elyo kabili balesendama nankwe ilyo tabalacita no bwinga. Ukucite ca musango yu bucende.

IFYO TWASAMBILILA MULI ILI SAMBILILO:

1. Natumfwa ukulingana ne sambililo lya lelo ukuti ukucito bucende lisambi

kuli Lesa. Kabili icilambu ca
lubembu ni mwa, lelo ubupe bwa kwa
Lesu mweo wa mwayaya muli Shikulu
Yesu Kristu.

2. Tufwile twaibukisho kuti ngatwaba na
Kristu mu mitima yesu, ninshi alino
kutupela amaka yakucimfya ulubembu.

AMEPUSHO:

1. Bushe Satana alimikaka pa mulandu wa
kucito bucende?
2. Bushe ili sambililo nalimwafwako
ilelo?
3. Bushe ilelo muli abaipekanya ukuti
Yesu Kristu abe intungulushi yenu?
4. Bushe Yesu Kristu aishile ku konaule
funde lya kwa Lesa?
5. Bushe ilintu tucita ubucende imitima
yesu ilatemwa?
6. Bushe Yesu alatemwa abacito ubucende?

na mulandu. Inshita tayali nangu cimo.
Lelo mukulekelesha Kristu alifyelwe no
bulayo bwalifikilishiwe. Ilintu mutontonka-
nya pa bulayo bwa kwa Lesa tontonkanyeni pa
fintu fibili. ICANTANSHI: Esaya aseseme
pa musango untu Yesu ali no kwisa fyalilwamo.
"Moneni, umukashana akemita," Esaya 7:14.
Ubu bulayo bwalifikilishiwe. "Nyina Maria
akobekelwe kuli Yosefe, lelo ilintu bacili
tabalapalamana asangilwe ali ne fumo ilyafu-
ma ku Mupashi wa Mushilo." Mateo 1:18.
Nakabili belengeni muli Luka 1:34-35 na
capitala 2:4-7.

Ica bubili cali pa mulandu wa cifulo
cintu Kristu ali nokufyalilwamo ukulingana
no busesemo bwa kwa Mika 5:2. Kabili
mubelenge na Mateo 2:5-6. Ubulapo bwa kwa
Lesu ubwakutila ali no kutuma Umupusushi wa
calo. Ubu bulayo bwaishile pano isonde
ukupitila mu kufyalwa kwa kwa Yesu. E ico
umuntu onse uulefwaya ukupusuka ali nokusa-
nge pusukilo ukupitila mu kupokelela Yesu
Kristu pantu eo Lesa atulaile ukuti e ukesa
mukutupususha.

AMEPUSHO:

1. Bushe Icipingo Cipya e caba ne
mbila nsuma iya pakufyalwa kwa kwa
Yesu ceka?
2. Bushe limo limo Lesa alafilwa ukuti
afikilishe ubulayo bwa kwe?
3. Lumbuleni amashina yabili aya
bakasesema pa lwa kufyalwa kwa kwa
Yesu.

Esaya kasesema pa kwisa kwa kwa Kristu, na pa fintu ali nokuba mucalo. Ebeni abasambi ukuti balande pa lwakwa Yesu ukulingana na fintu baleumfwa muli Esaya 9:6. Mika kasesema aseseme pa ncende intu Kristu ali nokufyalilwamo. Esaya aseseme pa fintu ukufyalwa kwakwe kwali no kwisaba. E ico kuti twatila Icipingo ca Kale caiswilemo no bulayo bwa pakufyalwa kwa kwa Yesu buntu Lesa apele ku bantu bakwe.

IMBILA YA PAKUFYALWA KWA KWA YESU

Ubupusano ubuli pakufyalwa kwa kwa Yesu na bantu ni ubu; Ukufyalwa kwa kwa Yesu kwalishibwe kuli Maria na Yusufu ukufuma kuli malaika lintu ali talafyalwa. Belengeni Luka 1:26-32 na Mateo 1:18-25.

KAFUNDISHA: Lombeni abasambi benu ukuti balande pakufyalwa kwakwa Yesu.

UBULAYO BWA FIKILISHIWA

Pamo nga bantu ba ku mubili tulapanga amalayo aengi ku banensu. Limbi nalyo tulapanga amalayo aengi ku bakashi besu nangu ku bana besu, ukutula tuli no kubashitila fyakuti nafyakuti. Icabulanda tulasango kutila twafilwa pantu kulabako fimo fimo ifi tulesha. Ubulayo bwa kwa Lesa bwena tabufulwa ukufikilishiwa. Natubelenge Mateo 2:1-5.

Ibukisheni fintu caposele nshita iikalamba pakuti Yesu ese afyalwe ukulingana na fintu ba kasesema baseseme. Lelo ta cali

ISAMBILILLO 2

UKWIBA

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Ukufuma 20:15; 2 Abena Tesalonika 3:6-15; Luka 3:10-14

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: *"Uwibile eiba kabili; lelo ukucila acucutike, alebomba ku minwe yakwe icawama, ukuti akwate icakupelako uwakabila."*
(Abena Efese 4: 28)

INTENDEKELO:

Bonse twalishiba fintu ukwiba kwaba. Ukusenda icipe ca mwine ukwabula ukulomba, kabili ukwabula ukucucutikilapo ekwiba. Limbi nalyo kuti wasende cipe ca mwine mu maka. Nako kwine kwiba. Kuliko inshile ishingiri isho umuntu e ngebilamo icipe ca mwine. Ilelo tulesambilila pa fintu Baibele ilanda pa lwa kwiba. Icakusunga pa mutima cileti nga ekobali abeba ifipe fya bene baleke, bafwile bacucutika pali conse ico balefwaya nokucibombela ne minwe yabo elyo ngabakwata, kabafwilishako abalekabila. Tufwile ukwafwilishako bonse abashakwata milimo yakufolelamo indalama.

Nalimo mulefwaya ukwishiba abali mukupabila ubwafwilisho fintu baba? Ni abo abashakwata abafyashi pamo nga bana ba nshiwa, abakote pamo pene ne filema.

Katubelenge 1 Yohane 3:16-18. Muli beshi 16 tuleumfwo kuti Yesu alangilo kutemwa kuli ifwe pantu alitufwilile. Nefwe bene tufwile twalanga abali no kukabila fintu twabatemwa ukupitila mukubafwilishako. Tekubomfwilako fye uluse lweka, iyoo tufwile twalanga fintu twabatemwa ukupitila mu milimo intu twingabacitila. Kwaliba abena Kristu abengi abalanda pa mulandu wa kutemwa tabafwaya kwafwilishako abanabo nangu panono. Baibele iletufundo kuti ukutemwa kwa musango yu kwa bufi, ukutemwa kwa cine kumwenekela mu milimo.

Katubelenge nakabili muli Luka 3:10-14 tumfwe amashiwi ya kwa Lesa fintu yalesosa. Ba beshi 11 na 12 balelanda pali ifwe fwe bashitishe fipe pa mutengo uwaluma nga nshi. Pa kupenda tufwile twaba aba cinshinka, tatufwile ukwibila abanensu mu nsosele.

Ne lelo line ekobaba bamo abacito lubembu lwa musango uyu. Muli ba beshi bakulekelesha tumfwile ukuti kuti twalomba Kristu ukutupela amaka yakucimfya ulubembu lwa kwimba. Bamo beba impiya ukufuma mu mayanda yantu basungilamo impiya, ifipe ukufuma mu mashitolo, ifipe mu mayanda ya bene, ca cine ifi fintu filacitika lelo tube abailuka ukuti lubembu kuli Lesa. Tufwile ukucita fintu alefwaya. Lesa alitweba muli Ukufuma 20:15 ukuti ukwiba lubembu. E cintu cimo icileta umusebanya kuli Lesa.

IFYO ILI SAMBILILLO LILETUSAMBILISHA:

1. Ukwiba, ukusenda ifipe ifishili fyesu.

ISAMBILILLO 13

UKUFYALWA KWA KWA YESU

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Mateo 2:1-15;
Mateo 1:18-25; Esaya 9:6; Mika 5:2
na Esaya 7:14

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "Nabo bamweba abati: 'Ni mu Beteleemu, umushi wa mu calo ca Yudea; pantu efyo na kasesema alembetele ati; Nobe Beteleemu, we mushi wa mu calo ca Yudea, tawacepa nakalya pa misumba ikalamba iya Yudea; iikalacema abantu bandi abena Israele.'"

(Mateo 2:5-6)

INTENDEKELO:

Imbila nsuma ya pakufyalwa kwa kwa Yesu, e mbila iikankala nganshi pano isonde. Abantu abengi balansamuka ilyo twibukisho kufyalwa kwa Yesu pa bushiku bwa 25 December. Muli ili sambililo tulefwayo kuti tusambililepo na fimbi pa lwa kufyalwa kwa kwa Yesu, ukulingana na fintu ba kacema baumfwile ukufuma kuli malaika.

UBULAYO BWA KUFYALWA KWA KWA YESU

Ukufyalwa kwa kwa Yesu takwalondololwa mu Cipingo Cipya ceka iyoo, lelo kwaba na mu fitabo fya Cipingo ca Kale mu bulayo buntu Lesa apele ku bantu bakwe. Ba kasesema baliseseme pa kufyalwa kwa kwa Yesu. Belengeni Esaya 9:6 na Mika 5:2.

belenga ku mayanda yenu. Kasesema uwalela-
nda pali Yesu aletweba muli Mika 5:2 pa lwa
kwa Yesu. Muli Hosea 11:1 aleti Yesu Kristu
ali nokuya ku Egupto. Kanshi kuti mwamono
kutila ukufyalwa kwa kwa Yesu kwatendeke
kale na kale, lelo uku kufyalwa kwakwa Yesu
takwakatucitile cintu nangu cimo nga cakuti
abantu bakana ukumukonka, ukuti bende mu
lubuto lwakwe.

2. Ukufilwa ukwafwilishako abanensu mu
mpiya, mu fyakufwala nangu ifilyo
ifyo Lesa atupela kwiba.
3. Inshila na imbi intu twibilamo, ku-
shitishe fipe pa mutengo uukalamba.
Kwalibako inshila na nshimbi isho
umwina Kristu e ngebilamo ifipe fya
banankwe.

UKULEKELESHA:

Katumone pa fyacitike ku be Israele
lintu umo muli bena aibile. Lesa alikene
ukubafwa. Basukile bacimfiwa ku balwani babo.
Belengeni Yoshua 7:1-26 pakuya ku mayanda
yenu.

Lintu Davidi abembwike alombele ubwelelo
ukuti Lesa engamwelela ku membu shakwe.
Davidi ali uwailuka ukuti Lesa afwayafye
ifintu ifyaololoka mu myeo yesu. Bushe ci-
nshi teti tulombele Lesa ukuti atwafwilishe?

UKUBEPO UBUI

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Imilimo 5:1-11;
Abena Efese 4:25;
Abena Kolose 3:9

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "Mwibepana, mwe bafuulile
ubuntu bwa kale pamo ne
micitile ya buko."
(Abena Kolose 3:9)

INTENDEKELO:

Bonse twalishiba pa fyacitike kuli Anania
pamo pene na Safina umwina mwakwe. Ulubembu
luntu bacitile tekufiso lupiya, lelo pantu
babepelo ubufi. Pa mafunde ikumi Lesa
alilangilepo na pa mulandu wa kutesha ubufi.
Ilelo fwe bena Kristu bonse baletufunda
ukuti ubufi lubembu. Ukufuma 20:16, Baible
ileti ukubepo ubufi lubembu. Tatufwile
ukubepo bufi ku banensu. Icakusunga pa
mutima na citwebo ku banensu. Icakusungapo
mutima ku banensu abapokelele Kristu nomba
line, tatufwile kubepo ubufi nangu panono.

Abantu abengi balamoneka ukuti bena
Kristu pa menso lelo mukati ka mitima yabo ni
ba mumbi munda. Batontokanya ukuti balice-
njela. Katubelenge Imilimo 5:1-11, tumfwe
fintu Baibele ilelanda. Pa nshita Anania
na Safira bali babili baletontokanyo kuti
bali abacenjela. Balilabile ukuti Lesa
alemona pakati ka mitima yabo. Baishile ku
cilonganino no kulabepo ubufi abati impiya
shintu baletete esho basangile panuma

ali no kubatumina Umupusushi. No Mupusushi
ali ni Yesu Kristu.

Belengeni Ukutendeka 3:15 kubasambi benu.
Mubebukisheko kutila icisoka ni ciwa icisoka
catendeke ukubepa bantu kale na kale. Lesa
atile ulubuto lwa mwanakashi ni Yesu fye
epela. Yesu alicimfishe pa lupanda, lelo
Lesu talati amipose mu mulimo ngefyo mwinga-
cita ku cisoka. E cilenga ukuti na nomba line
Satana aletucusha nangu balimucimfishe pa
lupanda.

Belengeni Ukutendeka 12:1-3 ku bantu muli
nabo. Muli beshi 3 tuleumfwa ukutula indupwa
shonse isha pano isonde shifwile shaba
ishapaalwa ukupitila muli Abrahamu. Pantu na
Yesu afyelwe mu bena Abrahamu. Ifwe bonse
twali abapaalwa. Amalembu ayali muli beshi
3 baleyalandapo sana sana na pakufunda
Yakobo, na Isaki.

Icitabo ca nyimbo sha mu Cipingo ca
Kale calekutwo kuti Amalumbo. Muli ishi
nyimbo emo twingabelenga ifya pali Yesu. Mu
Malumbo 22:1 tubelengo kuti Yesu alitendeke
ukulila pamo pene ngo wali pa lupanda. Ulu
lwimbo lwa lelenda pa mfwa ya kwa Kristu
kabili lulelanda kuti bonse ukuti bafwile
batetekela muli Kristu, no kwishiba Lesa.
Belengeni Amalumbo 22:27 kuli bonse.

Belengeni Esaya 7:14. Imanuele cipili-
bula kuti "Lesu kuli ifwe," hge fintu Mateo
1:23 aletweba. Belengeni Esaya 9:2 na
Esaya 9:6, ebeni abo muli nabo kuti balandepo.
Ama beshi ayalanda pali ino nshita teti
mubelenge bwino bwino ayama beshi, kuti mwaya

UKUFYALWA KWA KWA YESU MU CIPINGO CA KALE

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "E ico Shikulu umvine akamu-
pela icishibilo. Moneni,
umukashana akemita, akafyalo
umwana no kumwinike ishina
lya Imanuele." (Esaya 7:14)

INTENDEKELO:

Umulungu wapwile twasambilile pa fintu
Baibele yatendeke mu Cipingo ca Kale ukufuma
mu citabo ca "Ukutendeka" ukufika kuli
"Malaki." Fyonse fi fyacitike ninshi Yesu
talati afyalwe. Muli balya bonse bali no
mwao mu nshita ya mu Cipingo ca Kale tamwali
nangu fye umo uwaishile sangwako lintu Yesu
Kristu afyelwe. Mu Cipingo Cipyia emo
tusambilila pa mwao wa kwa Yesu, pa mfw
yakwe, ukubuka ukufuma ku bafwa, fintu
aleshimike cebo ca kwa Lesa na fintu alebomba
mu cilonganino. Icalengelo kutila Icipingo
Cipyia cilembwe nizi, Yesu alefwaya ukwafwili-
shako abali no mwao muli shilya nshiku, elyo
nefw bene. Ukufuma lintu icitabo ca kwa
Mateo calembelwe ukufika pa nshita lintu
Ukusokolola kwalembelwe tapapitile myaka
ukucila umutanda umo. Ukulingana na fintu
twasambilile umulungu wapwile ukuti papitile
imyaka amakana aengi.

Ifya pali Yesu tafyatendekele pa
nshita lintu Mateo alelembwa iyoo. Fyatampi-
le mu citabo ca, "Ukutendeka." Pantu lintu
Adamu na Efa babembwike, Lesa abalaile ukuti

yakushitisha ibala lyabo. Muli beshi 3,
Petro atile kuli bena "Nga cinshi Satana asu-
shishe mu mutima obe ku kulengo kubepo Mupashi
wa Mushilo? Muli beshi 4, tulemono kuti te
ku bantu kuntu balebepa, lelo babepole Lesa.
Anania pakumfwa aya mashiwi e pakuponena
pansi nokumfwa apo pene alifwile. Cali nifyo
fine ku mukashi wakwe. Belengeni ba beshi 7
na 10. Lesa alibakandile e calengele ukuti
bafwe.

E ico Paulo alembelwe abena Kolose ukuti
tacalinga ku bena Kristu ukulabepa abanabo
ubufi, pantu pa nshita ya kupokelela Kristu
bonse bali nokubo mubili umo. Belengeni
Kolose 3:9. Uyu kalata balembelwe kuli ifwe
fwe bali abena Kristu mu Zambia. Twalishiba
ifipande fya mibili yesu. Amaboko tayafwile
ukubepa ubufi ku molu pantu fyaba umubili
umo. Na kuli ifwe fwe bena Kristu nifyo fine.
Yesu Kristu e mubili, ifwe bonse twaba ifipa-
nde fya kuli uyu wine mubili. Tufwile uku-
peleshanyo mu cinshi. Lintu Davidi abembwike
alombelo kuti Lesa e mupoka mwao untu amu-
pele, alombelwe ukuti e ngamwelele. Davidi
alishibo kuti Lesa alisansamuka ilyo twaikala
mu bololoke. Nga cinshi ne fwe bene teti
tulombelwe Lesa ukuti umupashi wakwe uleba
muli ifwe ukuti tuleke ubufi? Ba munyinanane,
katubelenge Ukusokolola 21:8 tumfw fintu
Lesa akacitila abo bonse abakana ukuleke fibi.
Ili beshi litila, amalipilo yabo ni mfw ya
pee na pee mu cishiba ca mulilo. Ii e mfw
ya cibili. Ilelo natukwate nsambu shakuisali-
la na limo ngatulefwaye mfw ya muyayaya nangu
ukuba na Yesu Kristu mu bufumu bwa ku mulu.

AMEPUSHO:

1. Finshi tusambilile ilelo?
2. Bushe mu kutemwa mwaliba ubufi?
3. Bushe ne fwe bene tuli pamo nga
Kristu abalecite misango ya kale
intu bali nayo ilyo bali tabalamupo-
kelela Kristu?

E ico no mulimo wesu kufunda abantu
ukuti beshibe ifi fyonse bwino bwino, kabili
no kulabelenga ifitabo na fimbi ifingatwa-
fwilishako ukwishibilapo na fimbi.

Mu citabo ca "Ukufuma emo tubelenga pali Mose no kufyalwa kwakwe. Kabili emo twingabelenga pafyo abutwike pa mulimo wa bukacema kabili na pafyo afumishe abena Israele mu Egipto mu busha.

Ifitabo fya "Bwina Lebi," "Impendwa" Amalango na Yoshua emo tusambilila pamafya yantu abena Israele balesanga pa lwakuya ku calo cintu Lesa abalaile. Kabili balipokelele ne cebo ca kwa Lesa. Yoshua nao wine alibapele ifunde pa fyakwingila mu calo ca kulayana.

Panuma ya mfwya ya kwa Yoshua tabakwete uwakubatangulula, lelo Lesa ewali pamo nge mfumu yabo. Kabili pali ii nshita bali naba-pingushi ebalebafwilishako. Icitabo ca "Abapingushi" e cingatweba ifingi, aba bantu balitendeke ukuilishanya abati balefwaya imfumu iyakubatangulula nefyo cali pa kale. E calengelo no kuti abapingushi basuminishe, e pakusala Solo ukuti abe imfumu. Mu citabo ca kwa Samwele tubelengo kuti Solo alikene ukuti anakile Lesa. E pakubala Davidi ukuti abe imfumu iipya. Panuma ya kwa Davidi, e pa kusala Solomoni, lelo alifililwe ukutungulula bwino bwino. E calengelo kuti abana ba kwa Israele basalangane panuma ya mfwya yakwe. Kwaishile ba ishamfumu shibili. Pantu Solomoni tafundile icebo ca kwa Lesa pamo nga fintu balefunda aba kale. Panuma Lesa e pa kutuma ba kasesema pamo nga ba Esaya, Yere-miya, Hosia, Amosi, na bambi abashala. Lelo abantu balikene ukuleke membu shabo, nao Lesa abombele nabo mpaka fye na pa nshita lintu Yesu Kristu aishile fyalwa.

ISAMBILILLO 4

ULUNKUMBWA

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Ukufuma 20:17;
2 Petro 2:3;
Yakobo 4:1-4

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "Pantu ishibisheni ici, uwabulalelale onse, nangu uwakowela, nangu uwa kaso (e kupepa wa tulubi) tali na bupyani mu bufumu bwa kwa Kristu na Lesa."
(Abena Efese 5:5)

INTENDEKELO:

Pakubala katusambilile fintu ishiwi lya "Ulunkumbwa" lipilibula. Ili lishiwi ilaafya ukulondolola, lelo bambi batila lipilibula ukuba no kufwaisha ku mutima ukuti umuntu apokolole nangu ebe ifipe ishili fyakwe. Ili shiwi kuti twatila lipilibula ukuti "akaso." Bonse twalishiba fintu akaso kaba, Ukuba na kaso kulaleta lupato pantu limbi abanenu balikwatako fimo fintu mushakwata.

Katubule ba Baibele besu nokubelenga muli Ukufuma 20:17. Lesa apele ili funde ku bena Israele. Atile mwilakumbwa abakashibana banenu ababomfi, ababomfi abanakashi, ing'ombe shakwe pamo pene ne fipe. Aya mashiwi ilelo yalelanda kuli ifwe, Ilingi line tumona abanensu ne cuma icingi, tulakumbwa mukati ka mitima yesu. Elyo nomba tutila uyu muntu ali ne cilumba sana pantu ali ne fyuma ifingi elyo kabili wa pa mulu.

Alanda fye pali ifwe fwe bapina lelo ena
aba uwa pa mulu.

Lesu alishibo kuti ilintu umuntu akwata
ulunkumbwa mukati ka mitima wakwe ninshi teti
kubwa umutende. E calengele no kuti apele
ili funde ku bena Israele. Nomba katubele-
nge muli Yeremia 4:1-4.

Muli Yakobo 4:1-4 emo tubelenga pa lwa
fintu ififuma mu kuba abalunkumbwa nangu
akaso. "Bushe ifya bulwi fifuma kwi, no
lubuli ululi muli imwe lufuma kwi? Bushe
tafifuma ku lunkumbwa lwenu?" Beshi 2 aleti;
"Mulakumbwa no kukwata iyoo; mutale misoka no
kucita akalumwa, no kufilwo kupokelela;
mucito lubuli no kulwa; tamwakwata pantu
tamulomba kuli Lesu."

Muli no kumono kuti amashiwi yantu tube-
lengele e yalecitika mu bena Kristu abengi.
Ibukisheni ukuti ukwiba, ukwipaya pamo pene
no kulwa fifuma muli ifi fine fintu tubele-
ngele. E ico ii misango taifwile kulacitwa
mu bena Kristu pantu ifwe tuli pamo ngo
lubuto ulwa kulanga abashala fintu Kristu
aba. E fyo ne cebo ca kwa Lesu cilanda ukuti
ifwe tuli lubuto lwa pa calo. Tuli no i
kulanga calo fintu ulubuto lwaba ukupitila mu
fintu tucita te mukushimike cebo ca muli
Baibele ceka iyoo. Limbi nalyo tulacita
ifintu Lesu afwaya pantu fye tufwaya ukusa-
nsamusha abanensu. Belengeni beshi 4 nakabili
lileti ukuba cibusa wa calo e kuba umulwani
wa kwa Lesu. Abo bonse abafwaya ukuba ba
cibusa wa calo, e balwani ba kwa Lesu. Nga
cakutika tulefwaya ukuba ba cibusa wa calo

numa ya bwite bwa kwa Abrahamu kuli Lesu,
ukwisa kuli Mose papitile imyaka imyanda
isano (500 yrs.) Muli ii nshita Lesu taca
acitile ifipeshamano ifingi mukutika ailange
fintu aba ku bantu bakwe kabili nokuti
abacite ukuba abantu bakwe. Muli Baibele
mwaba ifitabo amakumi yasano na limo ne
fitabo na fimbi fisano na cimo 66 ifyalembelwe
na bantu abalekana lekana. Pa kubala
aya malembo tayalembelwe pa mapepala, lelo
yalembelwe mukati ka mitima ya bantu.
Ukufuma mu citabo ca ntanshi "Ukutendeka."
Ukufika na ku mpela ya Baibele "Ukusokolola"
caposele imyaka iingi pakulemba. Abalembelwe
ifitabo fya muli Baibele baletungululwa no
Mupashi wa Mushilo wa kwa Lesu. Tapaba
ishwi nangu fye limo ilyo Lesu alabile
ukulemba kabili takwali shiwi nangu limo
lintu Lesu ashalefwaya ukulemba.

1. Mu citabo ca "Ukutendeka" emo
tumfwa pa kulengwa kwa calo na
bantu - Ukutendeka 1:1-2-25.
2. Ulubumbu - lusangwa mu citabo ca
Ukutendeka 3:1-24.
3. Ubulobe bwa kwa Nowa - Ukutendeka
6:1-10-32.
4. Pali Abrahamu, Isaki na Yakobo -
Ukutendeka 12:1-35-39.
5. Pali Yusufu - Ukutendeka 37:1-45:28
6. Mwana Yakobo mu Egupto - Ukutendeka
46:1-50:26.

fifuma muli Baibele.

Isambililo lyesu ilelo kusambilila pa fintu Baibele yatendeke. Lesa tatupele icitabo cimbi icakuti twingamwishibilamo, nangu icifulo cimbi nakalya. Lelo kuti twamunganga muli Baibele. Baibele fye eka e muntu twingasanga icebo cakwa Lesa.

Baibele eitufunda fyonse pali Lesa. Lilatufunda pafyo Lesa alebomba pali cino calo na bantu abapulumushi. Ishiwi lya ntanshi tulebelengo kuti pa ntendekelo Lesa alengele umulu no muntu, ukuti twishibe bwino bwino ukwafumine umuntu na fintu twingekala nankwe. Lelo abantu balibembwike nokukana konka amafunde ya kwa Lesa. Ici e caletele imfwa pano isonde. Bali abaalaba Lesa pamo pene no kufwaya kwakwe. Lelo Lesa alibwekeshapo na kabili ukufunda abantu bakwe, ukuti bengamwishiba fintu aba kabili nokufundako abanabo pali wene. Ilelo Baibele ilelanda pafyo Lesa acitile pa myeo ya babembu ukupitila mu mwana wakwe Yesu Kristu. Na nomba line Lesa acili alebomfya amaka yakwe ukupitila muli Baibele. Ilelo Yesu alepususha ababembu nokubafunda icebo ca kwa Wishi pakuti bengeshiba bwino bwino fintu bengapokelela umweo wa muyayaya.

Umulimo wesu nomba kusambilila ifya pali Baibele ififundwa kuli uyo onse umwina Kristu uwalinga ukufishiba bwino bwino. Naya masambililo yasangwa muli Baibele. Cila muntu umwina Kristu afwile ukwishiba ukuti ukufuma mu nshiku shakwa Nowa ukufika kuli Abrahamu papitile imyaka iingi nganshi. Pa

e'balwani ba kwa Lesa. Nga cakutula tulefwaya ukuba ba cibusa wa calo bushe cikaba shani ku mpela? Muli Efese 5:5, tumfwo kutila onse uulefwayo kuti acite ica musango ngo yu takapelwe cilambu kuli Lesa. Tufwile twasala nga cakuti tulefwaya ukuba abalwani ba kwa Lesa nangu ukucite fintu ifisekesha Lesa cila bushiku.

Ilyo twapokelela Kristu, twaliimine nankwe ukufuma ku bafwa. Nomba tuli no mweo uupya pantu twaliipele kuli Shikulu Yesu ukufuma ku mibele ya kale. Tufwile twaikala pamo nga fintu Kristu ekala muli ifwe.

IFYO TWASAMBILILA ILELO:

1. Ulunkumbwa e kuba no kufwaisha kwa mu mutima ukuti tube ne fipe fintu abanensu bakwata, lelo kuli Lesa lubembu.
2. Ulunkumbwa e luleta ukulwa, ukwiba, ulupato pamo pene no kwipaya.
3. Pamo nga bena Kristu tufwile ukulapepa ukuti Lesa akatupele amaka ya kucimfya ulubembu pamo pene no bwesho no lupato.

AMEPUSHO:

1. Bushe ne mwe bene mulankumbwa?
2. Bushe cisuma ku mwina Kristu ukuba no lupato?
3. Bushe nga cakuti umunenu ali ne

cintu icisuma, kuti cabipa nga mwa-
mweba ukuti icipe cakwe cisuma?

4. Bushe ibeshi lya kusunga pa mutima
liletweba shani pa lwa kuba no
lunkumbwa?

ISAMBILILO 11

IFYO BAIBELE YATENDEKE

INTENDEKELO:

Pa kubala afwilisheni abasambi benu ukuti
basunge Yohane 20:21 pa mutima. Nomba lombeni
bamo ukuti babelenge Yohane 20:30-31 na
Yohane 21:25. Kabili bwekeshenipo ukubelenga
2 Timote 3:14:17.

Kale na kale lintu twali tatulaishiba
ukubelenga, twalishibe pa lwa mutundu wesu,
kuntu twafumine, na fimbi ifingi. Ni muli ii
ine nshila emo twishibila ifyacitike pa kale
ne ficitika muli shino nshiku. Pamo nga
bena Kristu, twalikhata amashiwi pa fyaciti-
ke mu nshiku sha kale, elyo na muli shino
shine nshiku. Naya mashiwi yaba muli Baibele.
Lesa alefunda mu nshila ishi shaifulila
ukulingana ne nshita shakwe. Mu myaka
iyapita afundile fye fintu ifinono. Ukufuma
pali ilya nshita Lesa alisokolola kuli ifwe
fintu atuteyanishishe, cili kuli ifwe nomba
ukuti tube abakusunga fintu atweba. Lesa
umwine e wapilibwike ubushiku bwa kupepelamo,
ifilyo ifilingile ukuliwa kabili ne ntambi
ishilingile.

Kuli ifwe ba Baptist, amalembo ya muli
Baibele e mafunde ya kwa Lesa kuli ifwe.
Takwaba amashiwi na yambi aya'cila pali ayo
aya muli Baibele. E ico ifwe tatwakwatila
katekishimo (akatabo akabamo amepusho pamo
nga kalya ako ba katolika bakwata). Mu
filonganino fya ba Baptist fyonse, imifundile
yabo ubutungulushi pamo pene no bupingilo

IFINTU TUSAMBILILE ILELO:

1. Mu bwalwa tamwaba umutende.
2. Teti tucindike Lesa mu bwalwa.

AMEPUSHO:

1. Bushe busuma nshi ubuli mu kunwa ubwalwa?
2. Bushe umuntu nga akolwa kuti akonke funde?
3. Bushe ubwalwa busuma?
4. Bushe mwalisangwapo ku cililo ca muntu uwafwile pantu ali uwakolwa?
5. Ilyo Yesu akabwela, bushe akatemwa ukutusanga abakolwele ubwalwa?

ISAMBILILO 5

IFUNDE NO KUSENAMINA

AMALEMBO YAKUBELENGA: Abena Roma 6:14; 6:1-3
Abena Galatiya 5:18; Mateo 5:17.

ICIPANDE CA PAMUTIMA: *"Lyena ninshi isambi talya-
lemuteka, pantu imwe te
Mafunde yakwa Lesa ayakale
yamuteka iyo, cikulu cakwa
Lesa imwe camuteka."*

Abena Roma 6:14

INTENDEKELO:

Kuli fintu fibili ifyo tufilwa ukufwiki-
sha muli Baibele. Icantanshi "Lifunde" nangu-
la ati, "Amalango." Icacibili "Kusenamina."

Abantu abengi ilelo nge fintu cali ku ba
Yuda, batontonkenye ukuti umuntu apusukila
mukusunga amafunde, bushe ca cine? E co muli
ili sambililo ndefwaya ukuti tumone pa
mulandu we funde elyo no kusenamina ifyo
fyapusana mu bupususho bwakwa Lesa.

IFUNDE LILATULANGA ULUBEMBU MU MYEO YESU

Ilyo tushibuka ulucelo tulabule icilole-
lo. Ngatwaloleshamo tulamona impumi yesu
ifyo ikwete ifiko, icilolelo tacikwata amaka
ayakufumya ifiko ifili ku cinso cesu. Cimo
cine ne funde talifumya ubupulumushi lelo
lilatulanga apali ulubembu lwesu.

1. Amafunde yaba ikumi. Umuntu nga
atoba limo ninshi fye yonse yatobeka.
Belengeni Yakobo 2:10.

2. Takwaba umuntu nangu umo ulungami-kilwa mu kubaka ifunde, lelo ifunde lyaba fye ni kafundisha wesu: Abena Galatiya 3:24.

UKUSENAMINA KWALI CIMFYA AMAKA YA LUBEMBU

Ilyo ulubembu lwafulile mu calo, ukusenamina kwakwa Lesa kwaishile muli Yesu Kristu. E ico, umuntu onse uwa sumina muli Yesu Kristu, aba mwisamba lya kusenamina kwakwa Lesa. No lubembu, tamwaba na maka pali wene. Belengeni abena Roma 6:14 na 8:3. Bushe na nomba ulubembu lucili lulete-ka mu myeo yesu? Abasambi basuke ilipusho ili, e ico uwasumina tafwile ukuibika mu lubembu kabili iyoo, Abena Roma 6:1-3.

ABENA KRISTU BEKALA MWISAMBA LYA KUSENAMINA

Umuntu onse ucetekela muli Yesu Kristu aba mwisamba lya kusenamina kwakwa Lesa. Alipusuka ukufuma ku maka ya lubembu, Belengeni Abena Efese 2:8. Ubu bupususho, tapali ifyo ifwe twingacita ilyo, kanofye ukucetekela. Belengeni na kabili Imilimo ya batumwa 15:11.

Bushe umwina Kristu kuti asunga ifunde ilyo wena aba mwisamba lya kusenamina kwa kwa Lesa?

LANDENIPO PALI UBU BWIPUSHO: Yesu atile; "Mwilatila naisa kukonaula amalango nangu ba kasesema, Nshaisa ku konaula lelo ku kufisha Mateo 5:17. Ifwe nga bena Kristu tufwile ukwikala umweo uwacilapo

muntu. Ubwalwa e buleto musebanya. Bamo balafwa panuma ya kukolwa. E ico abana abengi balaba abana ba nshiwa. Limbi nalyo umwaume no mukashi balalwa panuma ya kukolwa, kabili limo nalyo ifyupo filapwa pa mulandu wa kuposo lupiya mu bwala. Ubwalwa teti butulenge ukuti tulabe ku mafya yantu twakwata. Lelo bulalundapo ubwafya na bumbi.

Umuntu nga akolwa alakana ukukonka amafunde ya buteko pamo pene na mafunde ya kwa Lesa. Alasangwa ukuba uwabunang'ani pa ncito kabili alafilwo kubomba. Abena Kristu bamo bamo balanwo ubwalwa pantu batila e fyo Paulo asosele muli 1 Timote 5:23. Muli uyu capitala tubelengo ukuti, "Lelo unwe umwanga-shi unono." Abantu abanwa ubwalwa pantu batila e fintu Paulo asosele tabapwilikisho kubelenga bwino bwino tulesango kuti abakale tabakwete ifipatala nangula umuti nge fintu twakwata ilelo. E ico na Paulo alombele Timote ukubomfya umwanganshi ukuti ubulwele bwakwe bupole (pantu alelwala mu mala). Mu mala mwalemucusha sana sana. Bushe kuli abo abatila tunwa fye utubwalwa utunono bushe munwa shani utunono pantu tamwakwata cipimo? Pantu umuti untu tunwa ngatwaba abalwele, tulapima. Mukulekelesha katubelenge muli Abena Kolose 3:17. "Na conse ico mulecita, atemwa mu kusosa atemwa mu kubomba lekeni fyonse ficitilwe mwi shina lya kwa Shikulu Yesu, ukutotela Lesa Shifwe muli wene." Umuntu teti atashe Lesa ilyo ali uwakolwo ubwalwa. E ico lyonse lintu tulefwayo kucite cili conse tufwile twaipusha fwe bene mukati ka mitima ukuti, "Bushe pakucite ca musango yu, Kristu alatemwa?"

UBWALWA

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Abena Roma 14:17-23
1 Abena Korinti 6:12-20

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "E ico kwena tukonke ifya
mutende, no kukuulana."
(Abena Roma 14:19)

INTENDEKELO:

Ico tulefwayo kuti tusambilile ilelo ni
pa fintu ubwalwa bwaba. Ilyo umuntu atendeko
ukunwa ubwalwa kulaba ificitika ifingi. Elyo
kabili tulefwaya tumfwe pa fintu Baibele
ilanda pa mulandu wa bwalwa. Ilelo tulamona
fintu ubwalwa buleta mu mayanda ya bantu
ababomba.

Ukulingana nafintu tubelengele muli
Abena Roma 14:17-23, natumfwa ukutula ubufumu
bwakwa Lesa tabwaba mukunwo ubwalwa nangu
mu filyo fintu tulya iyoo. Umuntu kuti
atemwa Lesa ukupitila mu milimo intu e ngala-
bomba mu Mupashi wa Mushilo. Nga cakuti
ukulye filyo fimo fimo nalimo ukunwo ubwalwa
kulalengo kuti bamo bafilwe ukukonka Kristu,
kuti catuwamina ukufileka.

Nomba katumfwe fintu Paulo asosele pa
lwa mubili. Umubili e tempuli lya kwa Lesa.
Kabili atile ifwe bonse tuli ifipande fya
mubili. Lesa apeelee umuntu insambu shakuisa-
lila ifisuma ne fibi. Bonse twalishiba
bwino bwino icileta umusebanya pa mweo wa

napali balya abalebaka amafunde, pantu
twaba mwisamba lya kusenamina kwa kwa Lesa.

ISAMBILILO LILETUSAMBILISHA SHANI?

1. Ukutula ifunde talyaba na maka aya
kupususha.
2. Ifunde elitulanga ulubembu ulwaba mu
myeo yesu.
3. Ukusenamina kwa kwa Lesa kwipaya
amaka ye funde naya lubembu.

AMEPUSHO:

1. Bushe umuntu kuti apusuka nga alesu-
nga ifunde fye lyeka?
2. Niani uwaba mukusenaminwa kwa kwa
Lesa?
3. Bushe tufwile ukulacita ulubembu
pantu twaba mukusenaminwa kwakwa
Lesa?
4. Kafundisha alundepo na yambi amepu-
sho nganakwata. Nangula abasambi
kuti baipushako.

UBWELELO

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: 1 Yohane 2:9-11;
Mateo 6:12

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "Lelo onse uupata munyina aba
mu mfifi kabili enda mu mfifi,
kabili taishiba noko aleya,
pantu imfifi nafimba pa
menso yakwe ukuti akane uku-
mona kuntu aleya."
(1 Yohane 2:11)

INTENDEKELO:

Ilelo tulefwaya ukuti tumone "Ukwelela"
fintu kupilibula. Twalishiba fye ukulanda
lelo tatwaishiba ukwelela abanensu. Amalembo
yalatwebo ukuti tufwile ukulaelela abanensu.

Umuntu teti acite cintu ca musango yu
ku maka yakwe umwine lelo ku maka ya kwa
Lesa. Icakusunga pamutima cileti, uutila
enda mulubuto, lelo uwapata munyina, acili mu
mfimfi. Umuntu uwatemwa munyina aba mulubuto
mu mfifi taishiba kuntu aleya. Pamo nga bena
Kristu nga cakuti tatwaishiba ukuti tukaya ku
mulu, ninshi lyena tuli mu mfifi. Ukutwishi-
ka takusuma. Tufwile ukushininkisha ukuti
twenda mulubuto. Nga cakuti mu mitima yesu
mwaba ulubuto, lwa kutemwa lyena ninshi
tufwile twasambilila ukuti tuleelela abane-
nsu. Mu filonganino fyesu ilelo e muli
ukupatana nganshi, abena Kristu tabayelega.
Bushe kuti twaishiba nshani nangu ukuti
twalanga nshani ubwina Kristu bwesu ku basha-
sumina? Yesu Kristu ali umuntu wa ku membu

abana ba nshiwa, abalwele pamo pene na
bakaili ukuti tupwikisho mulimo wakwa Shiku-
lu Yesu Kristu. Tufwilo kulango kutemwa mu
sha ncito shesu.

Ubulashi tabumonekela fye mukupeelee
ndalama iyoo. Tufwile ukupeelee nshita yesu,
amayanda yesu ukuti abena Kristu balekumani-
namo pa nshita ye pepo pamo pene no kutanda-
lila banensu. Peleni abana benu inshita ya
kwipushishamo amepusho pali fyonse fintu
balefwayo kuti beshibe.

ukuti Petro aliipepele, na Tabita alipokelelo bumi nakabili Cine cine imilimo yakwa Tabita yasangwike icibukisho ku cinso cakwa Lesa. Mwe ba munyinane, nefwe bene tufwile ukupeela nshita ne fintu twakwata ku kwafwili shako abashikwete.

Tufwile ukuba abalashi abasuma mu mayanda yesu. Katubelenge Imilimo 16:14-15, na Kolose 4:15. Uyu mwanakashi ali umo uwaposele amano yakwe ku kumfwa fintu Paulo alefunda. Ishina lyakwe ali ni Lidiya, alepepa Lesa. Limo limo abashili abena Kristu tababa na nshita ya kupepelamo kuli Lesa nakalya, lelo abena Kristu bena balaipatikisha mpaka fye bakwata, pantu balishibo kuti e wabapeele fyonse fintu bali nafyo. Muli Kolose 4:15 tuleumfwa ifyo Paulo aposeshe ifilonganino pamo pene na Nimfu uwapeele ng'anda yakwe ukuti balepepelamo. Natukwate cilangililo icisuma icakutulango kuti fyonse fintu twaba nafyo fyakwa Lesa pamo pene ne myeo yesu.

Tufwile twaba abalashi abacetekelwa na mu nshita ya kutandalila banensu. Belengeni 1:27 na Mateo 25:35-45. Mu citabo cakwa Yakobo tulebelengo kutila ukupepa kuli Lesa, ukwafwa abana ba shiwa na ba mukamfwilwa mu kucula kwabo e kupepa kwa cine. Ilyo Shikulu Yesu ali pano isonde aletandalila bantu. Muli Yohane 11:35 tuleumfwa kuntu Yesu aletandalila Malita na Maria imiku iingi. Muli Marko 1:29-30, Yesu aletandalila balweele. Muli Yohane 6:11 apeepe filyo kuli bonse abali ne nsala. Na limo mwalishibako nafimbi ifisuma ifintu Yesu alecita. Icebo cakwa Lesa citufundo kutila mulimo wesu ukutandalila

shabo nangu balimupatile. Ilyo Kristu bamutanike pa lupanda atile; "Tata ubabeleleko uluse pantu tabeshibe fintu balecita." Yesu asosele aya mashiwi ya luse pantu takwete membu nangu panono mu mweo wakwe.

Nga cakuti mu myeo yesu mwaba ukutemwa ninshi nefwe bene tuli nokutemwa abanensu nge fyo twaitemwa, kabili tuli nokubabelelako luse lintu balecita fibi kuli ifwe. Pakuti twishibe fintu ifisabo fya kutemwa fyaba katubelenge 1 Abena Korinti 13:1-13. Bushe ne mwe muli nokutemwa kuntu twabelenga muli 1 Korinti? Nga cakuti tatwakwata ukutemwa kwa musango yu, katulombe Lesa ukuti e ngatupela ukutemwa kwakwe. Mwe bamunyinane, muli capitula wa ntanshi twabelengo kuti; "Nga nalandila mu ndimi sha bantu ne sha ba malaika, lelo ukutemwa nshikwete, naba ica safwali icilelila, napamo amalimba ya nyenjele." Muli Mateo 18:15-22, Petro aipwishe Yesu ukuti; "Mwe Shikulu, munyinane kuti abembuka kuli ine imiku inga, na ine ukumulekelela imiku inga?" Yesu atile; "Nshiletula kuli iwe, ukufika ku miku cinelubali; lelo ukufika kumiku cinelubali ukufushiwa ku makumi cinelubali." Katumone kuli ifwe fwe bena Kristu ba lelo, umunensu umo nga alufyanya, tatufwaya no kumumona na mu menso. Bushe ici cisuma? Bushe mwalishiba fintu ifwe tulufyanya kuli Lesa mu mweo wesu?

Bushe muletontonkanya ukutula ngeko tuli ukwabula ukuti Lesa atweelele membu shintu tucita? Ifwe bonse fwe bapokelele Kristu twasangwike abana ba kwa Lesa. Belengeni 1 Yohane 3:1-3. Nga cakuti abana benu bafilwo

kumfwa ninshi teti mutemwe mwe bafyashi. Nga cakuti umo pa bana benu alefwaya ukuti epaye umubiye imwe muli nokwesha na maka ukuti mu balete ca pamo mu mutende, pantu baba mulupwa lumo. Pamo nga bena Kristu tufwile twaishibo kuti twaba mu lupwa lumo nangu twaba abasose ndimi shimbi, nangu abapusana mu mimonekele ya nkanda.

Lesu tasansamuka ilintu tukana ukulanga ukutemwa ku bena Kristu banensu. Ilyo abanensu batukalifya, tufwile twalanshanya no kumfwana bwino bwino, e cisuma. Lelo nga cakuti twafilwa kuti twaita abanensu babili nangu batatu ukuti bengatwafwako. Nga akana ukuti omfwe lyena kuti twamutwala ku cilongano, nalyo line ngatwafilwa ninshi kuti twamuleka, lelo kuti tulelanga ukutemwa kuntu twakwata pa mweo wakwe. Pantu limbi kuti twamwafwako no kubwela kuli Kristu. Baibele ilatutungulula pantu cebo cakwa Lesu. Tufwile ukuti tulekonka fintu lileweba muli fyonse fintu tucita. Pantu nga cakuti tukafumyemo nangu tukalundeko ninshi Lesu ali no kutukanda. Belengeni Ukusokolola 22:18-19.

IFINTU TWASAMBILILA:

1. Cila mwina Kristu afwile ukula elela ababiye.
2. Natusambililo kuti bonse tuli abana bakwe Lesu.
3. Tufwile ukutemwana no kupepelako abatukalifya.
4. Kutu twacitefi lintu twapele myeo

ubwaba mukupele cekumi. Tabaishiba ne palo lya kwa Lesu fintu lyaba. Kwaliba abena Kristu abengi abailishanya pa kumfwa pa shimapepo lintu balanda pa mulandu wa kupele fya bupe nangu icekumi, batila, "Icilonganano cesu cena cifwaya fye ulupiya." Mwe bamunyinane, tatufwile ukulailishanya. Pantu nga cakuti tulefwaya ukukula muli Kristu, tufwile ukulaumfwe cebo ca kwa Lesu, nokukonka inshila yakwe. Pantu icebo cakwa Lesu ecikula cesu icaku mupashi.

Ububomfi bwesu bwacila na pakusunga kwa fipe kweka. Mu milimo ya Abatumwa 9:36-39 tulabelenga pa mwanakashi umo uwaipale ku kulabombela Lesu kabili na muli fyonse. Muli beshi 36 emo tubelenga pa lwa kwa Tabita uwaishilemo ne milimo iisuma iya kwafwilishako abapina. Ne lelo line abanakashi abengi baba abapalwa. Kutu balebile nsalu, ukubomba mwibala nangu ukushitisha fimo fimo pa cisankano. Lesu alatupaala mu sha cinto mu macushi nangu mu kukabila? Pamo nga bena Kristu tufwile ukwafwilishako abanensu bambi ukuti bengapokelela Kristu, nalimo kutu bali abansala ifwe kutu twabafwilisha. Limbi kutu twabafwa ukupitila mukubapele fyakufwala. Katumone fintu Tabita acitile mu milimo ya batumwa 9:39. Lintu Tabita afwile, abanakashi abengi baishile kuli Petro no kumulange nsalu nshintu abapangile lintu ali no bumi. E ico, pakubelenga ibeshi lya pa mutima tuleumfwo kutu amapepo yenu, ubupe bwenu pamo pene ne milimo intu mwalebomba iya luse fikasanguka pamo nge fibukisho ku cinso cakwa Lesu. Ngatulefwayo kwishiba ifyacitike panuma, katubelenge ama beshi yonse tuleumfwa

Alafisunga bwino pakuti umwine akafisange bwino bwino. Ne fwe bene fwe bena Kristu nifi fine caaba. Ifwe twaba pamo nga bantu abasunga ifipe fyakwa Lesa. Ifipe fyakwa Lesa calo cintu atupele. Natumone mwi buku lya Ukutendeka 1:26. Ili beshi litufunda ukuti Lesa alengele umuntu mu cimpashanya cakwe, no kutupela amaka aya kuteka calo conse fye nokusunga fyonse ifyabamo.

Nga kanshi umubomfi ni ani? Umubomfi umwina Kristu onse uwapelo mweo wakwe kuli Lesa mu fintu fyonse. Belengeni 2 Abena Korinti 8:1-5. Ici e cilangililo cintu Paulo alembele ku cilonganino ca bena Korinti pa lwa bena Kristu aba ku Makedonia ukubalanga fintu ba bombele. Aba bantu babombele mulimo uukalamba nganshi ukupitila mukuipela abene kuli Lesa, na ku kwafwa abatumba no bufwayo bwakwa Lesa. Belengeni 2 Abena Korinti 8:5 nakabili. Teti tube ababomfi ba cine kuli Lesa ngatwakana ukuipela ku kufwaya kwakwe mu cifulo ca ntanshi.

E lyo pa mulandu wa cekumi wena katubelenge Malaki 3:10, aleti, "Leteni ica pe kumi conse mu ng'anda ya cipao, ukuti mubemo ifyakulya mu ng'anda yandi, kabili shi munda-bwile kuli ico e fyo Yehoba wa milalo asosa; mumone nga nshakamwiswile ifipunda fya mu mulu no kumupongolwele palo." Umuntu uushatala alyapo ubuchi nangu insukale teti e shibe kuti fyonse fibili fyaba ifyalowa nakalya. Ngalefwayo kuti eshibe ukutula fyonse fibili fyaba ifyalowa afwile atala alyako. Na ku bena Kristu nifi fine abashatala abeshako ukupele cekumi tabaishiba ubusuma

yesu kuli Kristu mu mapepo.

AMEPUSHO:

1. Bushe Lesa kuti atwelela ilyo ifwe twakana ukuti twelele abanensu?
2. Kuliko bamo abo Lesa apata? (Mateo 5:45)
3. Bushe miku inga intu twingelela abanensu? (Belengeni Mateo 18:21).
4. Bushe Ukusokolola 22:18-19 kuleti nshani?
6. Bushe ilintu tukana ukwelela abanensu, bushe balatemwa nangu balomfwa bwino?

UMUBOMFI

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Abena Lebi 27:30

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: *"Silfere wandi, na golde wandi, cisemo ca kwa Yehoba."*
(Hagai 2:8)

INTENDEKELO:

Umutwe wa pali ili sambililo ilelo kutufunda ukuti fyonse fintu twakwata fya kwa Lesa. Ifyaba nge mpiya, ubulimi bwesu, ing'ombe, imbushi, inkumba, inkoko na fimbi-po. E ico katwibukishe ukuti Lesa e mwine fyonse fintu twakwata. Pantu Lesa e watucita ukuti tube ababomfi kuli fyonse ifyo atupela. Tufwile ukufisanga no kufibomfya bwino bwino ukuti tulesekesha Lesa.

Ilelo tuli no bwafwa ubukalamba nganshi. Abanensu bamo bamo batila indalama shintu bakwata shabo abene beka pantu e bashibombe-la. Mu mishi namo mwine bamo bamo batila fyonse fintu bakwata fyabo.

Pamo nga kafundisha ebeniko bamo ukuti babelenge Hagai 2:8. Muli ici citabo balitwebo kutila silfere na golde fya kwa Lesa.

Mu Cipingo ca Kale tumfwo kutila Lesa e wa ebele abantu bakwe ukuti balepela icekumi ukuti cileba mu butala bwa kwa Lesa. Suminisheni umo kuti abelenge Abena Lebi 27:30. Muli ili buku na batwebo kuti fyonse

UMUBOMFI

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Imilimo 16:14-15
9:36-39

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: *"Amapepo yobe ne fya nkumbu fyobe nafinina fyabe cibukisho ku cinso ca kwa Lesa."*

(Imilimo 10:4b)

INTENDEKELO:

Muli ili sambililo lyesu ilelo twalasa-mbilila pa mubomfi. Pamo nga bena Kristu tufwile ukulakulilako mu mupashi. Tuli nokukula ilyo twaba abafwaisho kukonka inshila ya kwa Lesa. Baibele e citabo icingatulanganga inshila ya kwa Lesa muli ne fintu twingekala mu bwina Kristu bwesu. Muli Baibele mwaba ba beshi abengi abalanda pa mubomfi. E ico, natweshe ukubelenga ama beshi yonse muli ili sambililo lyesu ilelo.

Lombeni umo mu bantu nabo ukuti babele-nge. Pamo nga kafundisha balilenipo ukusungaticapa mutima ilyo tamulatendeko kufunda. Ipusheni abana benu abo mulefunda nga cakuti balapepa cila bushiku.

Ica ntanshi natusambilile pe shiwi lya "umubomfi." Bushe ili shiwi lipilibula shani? Ili shiwi lipilibula ukuti umubomfi ni uyo uusunga ifipe fya kwa shikulu wakwe, nangu ifya mubiye. Aba nga kalinda untu twaishibo kuti eusunga fipe fya muntu umbi.

Ukutendeka 2:24, Ili beshi liletweba ukuti cila mwaume afwile ukulundana ku mukashi te kubanakashi abengi iyoo.

IFINTU ILI SAMBILILO LILETWEBA:

1. Ukufwaya kwa kwa Lesa kwali kutila cila muntu akabe no mukashi umo.
2. Abantu bonse abaupile abanakashi ukucila pali umo, balitobele ifunde lya kwa Lesa.
3. Ukuupa impali kulaleta ifintu ifibi.
4. Lesa tasekela muli abo bonse abaupe impali.

AMEPUSHO:

1. Bushe Adamu bamupele abanakashi banga kuli Lesa?
2. Nga imwe, bushe Lesa alefwaya ukuti mupe abakashi banga?
3. Lumbuleni ifibi fimo fimo ifisangwa mu kupe impali?
4. Bushe cisuma umulume no mukashi ukuti balekane?

ifitwalo ififuma mu bulimi bwesu fyaba ifya mushilo.

E ico nomba apo Baibele yalando kuti fyonse fintu twakwata te fyesu, tufwile twabomfya bwino bwino ifyo atupela ukulingana no bufwayo bwakwe.

Cila mwina Kristu afwile ukulapela ubupe bwakwe pamo pene necekumi mu cilonganino cintu abamo ukuti icilonganino cilefoleshako ba shima pepo ba kwa Lesa, no kushitamo ifita-bo fya kufundilamo amasambililo ya pa Mulungu (Sunday School) Cila muntu umwina Kristu uwaipelo mwine afwile aishibo kuti ili e funde lya kwa Lesa lintu tuli nokukonka. Nakabili belengeni Malaki 3:8-10.

IFYO ILI SAMBILILO LILETWEBA:

1. Ifintu fyonse ifyo twaba nafyo fya kwa Lesa.
2. Cila muntu umwina Kristu aba umubomfi.
3. Natusambililo kuti ili e funde lya kwa Lesa.

AMEPUSHO:

1. Bushe umubomfi ni nani?
2. Ni finga ifyo Lesa alefwaya ukuti tulepela ku butala bwakwe?
3. Ni mu citaho nshi muli Baibele

umwalumbulwa ukuti fyonse fintu
twakwata fya kwa Lesa?

4. Umutwe we sambililo lyesu ilelo
uleti shani?

ISAMBILILO 8

UKUUPA IMPALI

AMALEMBO YA MULI BAIBELE: Ukutendeka 2:18-24

ICAKUSUNGA PAMUTIMA: "E ico, ico Lesa alundenye,
umuntu elundulula."
(Marko 10:9)

INTENDEKELO:

Ilelo tulefwaya tusambilile pa fintu
Baibele ilanda pa kuupa impali. Ukulingana
no kuteyanya kwa kwa Lesa, alefwaya ukuti
cila mwaume akope umwanakashi umo, e fintu
Lesa ateyenye ukufuma pa ntendekelo te
bakashi babili iyoo. Nangu abantu ba mu
cipingo ca kale baleupa abanakashi abengi,
ta cali kufwaya kwa kwa Lesa.

Pantu ilintu Lesa apele amafunde apela
ku muntu uuli onse. Kufwaya kwa kwa Lesa
ukuti cila mwaume abe no mukashi umo kabili
no mwanakashi nao abe no mulume (wiba) umo.

Nomba imwe bakafundisha akanyeni abantu
benu mu mabumba yabili. Lombeni ibumba limo
lilande pa fintu ifibi ifyaba mu kuupe impa-
li. Ibumba lya cibili lilande pa fintu
ifisuma ifyaba mukuupa impali. Nomba moneni,
bushe ifintu ifisuma ifyaba mu kuupa impali
bushe filacisha alimo filafulapo ukucila
ifisuma? Nangu bushe ifisuma filafulishapo
ukucila ifibi pa fintu tumona mu kuupa
impali?

Ba kafundisha ebeniko bamo babelenge